

Огляд активності СПФМ за I квартал 2009 року

Державний комітет фінансового моніторингу України провів аналіз ефективності заходів, що вживалися у I кварталі 2009 року суб'єктами первинного фінансового моніторингу для запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму.

Зазначений аналіз проводився за видами суб'єктів первинного фінансового моніторингу та у розрізі регіонів за період I кварталу 2009 року. За базові дані прийнято значення показників I кварталу 2008 року.

Аналіз здійснювався як з врахуванням загальних тенденцій, так і по встановленим показникам для кожної категорії суб'єктів первинного фінансового моніторингу, за наступними напрямками:

- повнота залучення суб'єктів первинного фінансового моніторингу до виконання вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу;
- обсяг та якість отриманої Держфінмоніторингом України інформації щодо повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;
- обсяги порушень суб'єктами первинного фінансового моніторингу законодавства у сфері фінансового моніторингу.

На основі результативних показників діяльності з запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму кожного з видів суб'єктів первинного фінансового моніторингу з'ясовано наступне.

I. Небанківський сектор

Загальний показник ефективності заходів, що вживалися небанківськими установами у I кварталі 2009 року має позитивну динаміку порівняно з аналогічним показником у I кварталі 2008 року. В той же час слід зазначити вплив фінансової кризи на зниження окремих показників співпраці суб'єктів первинного фінансового моніторингу з Держфінмоніторингом України.

Тendenції по окремим показникам свідчать про наступне:

1. Станом на 01.04.2009 р. до Держфінмоніторингу України Картку реєстрації направили 4316 суб'єктів первинного фінансового моніторингу, що більше на 17,7 % ніж станом на 01.04.2008р. Всього разом з відокремленими підрозділами станом на 01.04.2009р. направлено 11437 Карток реєстрації.
2. У I кварталі 2009 року загальна кількість направлених СПФМ небанківського сектору до Держфінмоніторингу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, зменшилась на 13,6 % порівняно з I кварталом 2008 року, з 8295 до 7163 фінансових операцій.
3. У I кварталі 2009 року у небанківському секторі спостерігалися тенденції до незначного зменшення на 7,8 % кількості СПФМ, що подають до Держфінмоніторингу України повідомлення про фінансові операції (з 450 СПФМ у I кварталі 2008 року до 415 СПФМ у I кварталі 2009 року).
4. Кількість фінансових операцій у I кварталі 2009 року, що взяті на облік, також зменшилась порівняно з I кварталом 2008 року на 17,6 %, з 7684 до 6309 фінансових операцій.
5. При цьому, кількість суб'єктів, що подавали інформацію у I кварталі 2009 році зменшилась на 7,8 %, порівняно з I кварталом 2008 року (з 450 СПФМ у I кварталі 2008 року до 415 СПФМ у I кварталі 2009 року).
6. Разом з тим, кількість суб'єктів, що подають інформацію в електронному вигляді у I кварталі 2009 році збільшилась на 4,6 %, порівняно з I кварталом 2008 року (з 216 СПФМ у I кварталі 2008 року до 226 СПФМ у I кварталі 2009 року).
7. У I кварталі 2009 року кількість фінансових операцій, що взяті на облік та подані в електронному вигляді, зменшилась порівняно з I кварталом 2008 року на 10,3 %, з 5680 до 5092 фінансових операцій.
8. Питома вага фінансових операцій, що підлягають внутрішньому фінансовому моніторингу, від загальної кількості поданих у I кварталі 2009 року, складає 10,9 %, що більше на 8,6 % ніж у I кварталі 2008 року.
9. У I кварталі 2009 року питома вага фінансових операцій з помилками склала лише 11,9 % від загальної кількості поданих у I кварталі 2009 року фінансових операцій та збільшилась на 4,6 % порівняно з аналогічним періодом минулого року.
10. Кількість несвоечасно поданих до Держфінмоніторингу фінансових операцій у I кварталі 2009 року порівняно з аналогічним періодом минулого року зменшилась в 7 разів.
11. Також, кількість СПФМ, що несвоечасно подали фінансові операції в I кварталі 2009 року порівняно з аналогічним періодом минулого року зменшилась в 2,3 рази.

Регіональними відділами Держфінмоніторингу України за підсумками I кварталу 2009 року також був проведений аналіз ефективності заходів, що вживалися суб'єктами первинного фінансового моніторингу – небанківськими установами для запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму.

Найбільший відсоток зареєстрованих в ІАС Держфінмоніторингу України суб'єктів первинного фінансового моніторингу у порівнянні із загальною кількістю СПФМ, зареєстрованих у реєстрах державних органів та органів ліцензування досягнуто у наступних областях:

- Кіровоградська - 100 %;
- Вінницька - 100 %;
- Волинська - 100 %;
- Запорізька - 100 %;
- Полтавська - 99 %;

– Сумська - 99 %.

Водночас, найменшу питому вагу кількості зареєстрованих в ІАС Держфінмоніторингу України суб'єктів первинного фінансового моніторингу у загальній кількості суб'єктів господарювання, зареєстрованих у реєстрах державних органів та органів ліцензування, мають Закарпатська область (86%) та Київська область (85%).

У I кварталі 2009 року позитивні тенденції у поданні суб'єктами первинного фінансового моніторингу повідомлень про фінансові операції спостерігалися у Донецькій, Запорізькій, Львівській, Одеській, Полтавській та Миколаївській областях.

У звітному періоді найбільша кількість інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, надійшла від небанківських установ м. Києва – 51, 6 % від загальної їх кількості.

Водночас, питома вага поданих суб'єктами інших областей інформації про фінансові операції від їх загальної кількості становить:

- Донецької - 9,6 %;
- Одеської – 8,5 %;
- Харківської – 7,8 %;
- Львівської - 5,6 %;
- Дніпропетровської – 4,4 %;

Разом з тим, у I кварталі 2009 року не надійшло жодного повідомлення про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, від суб'єктів первинного фінансового моніторингу - небанківського фінансового сектору, які розташовані у Житомирській та Закарпатській областях.

Діаграми, що характеризують вжиті СПФМ – небанківськими установами у I кварталі 2009 року заходи для запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму

Кількість фінансових операцій, що надійшли до ДКФМУ від СПФМ (небанків)

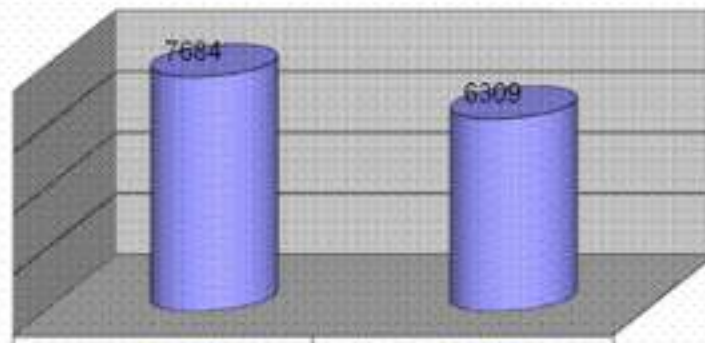
І квартал 2009 року

7183

І квартал 2008 року

8295

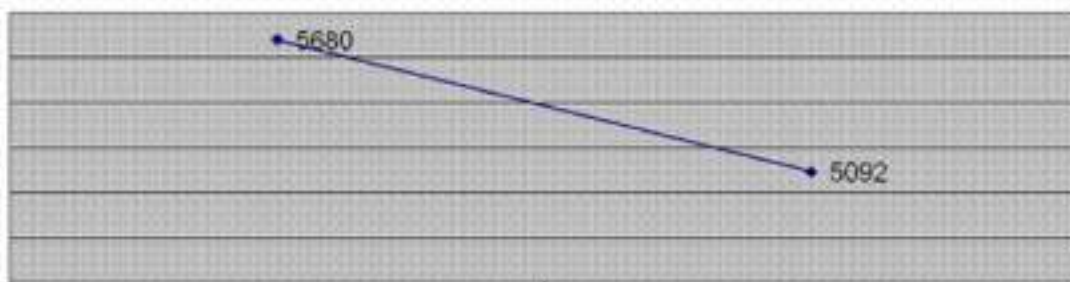
Кількість фінансових операцій взятих на облік, отриманих від СПФМ (небанків)

І квартал 2008 року

І квартал 2009 року

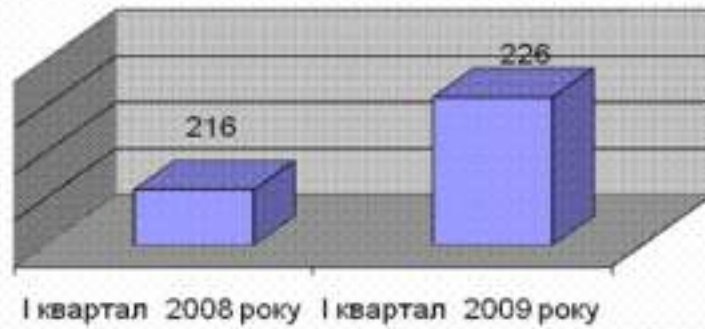
Кількість фінансових операцій, що надійшли від СПФМ (небанків) та взяті на облік в електронному вигляді

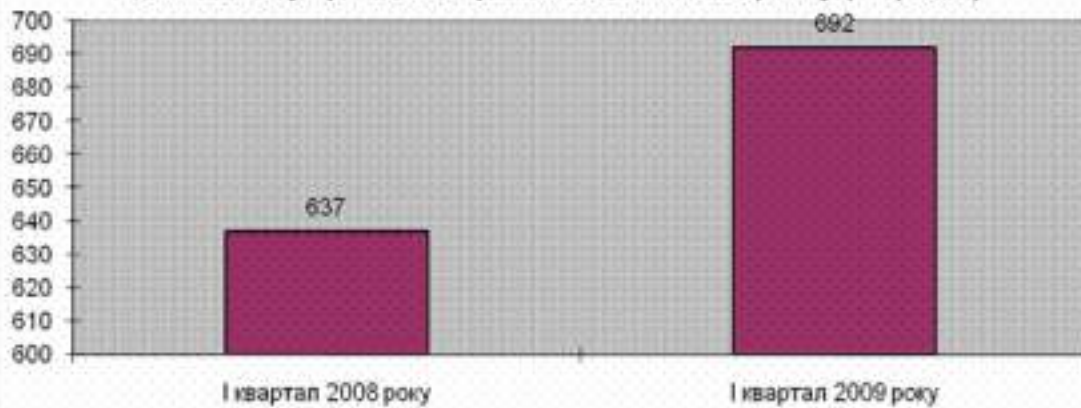
І квартал 2008 року

І квартал 2009 року

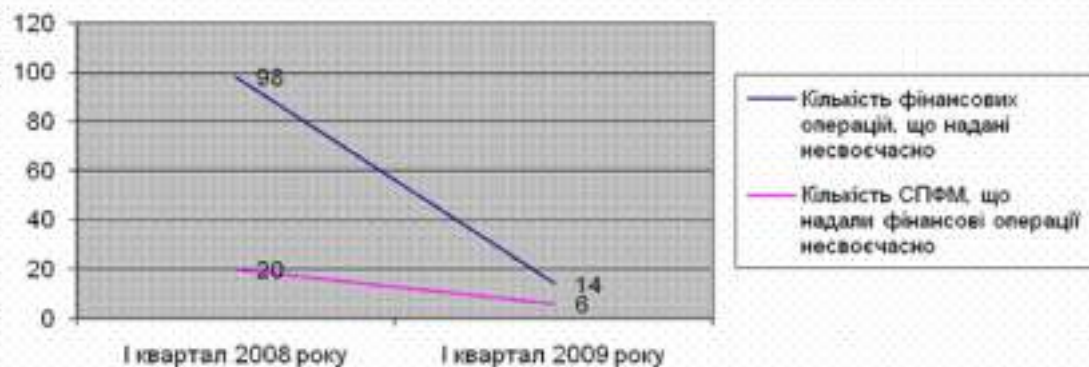
Кількість СПФМ (небанків), що подають повідомлення про ф.о. в електронному вигляді

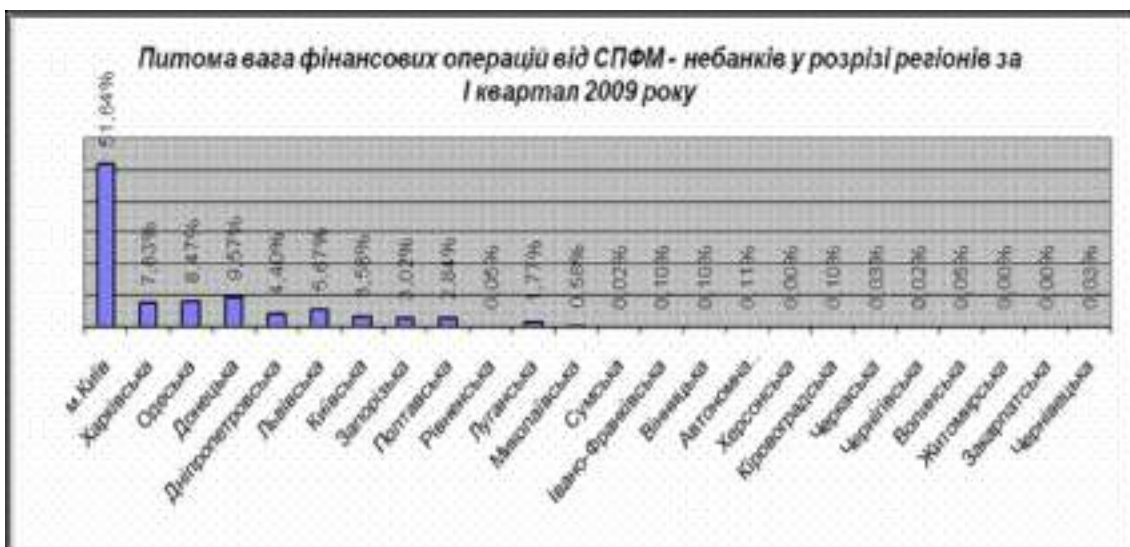
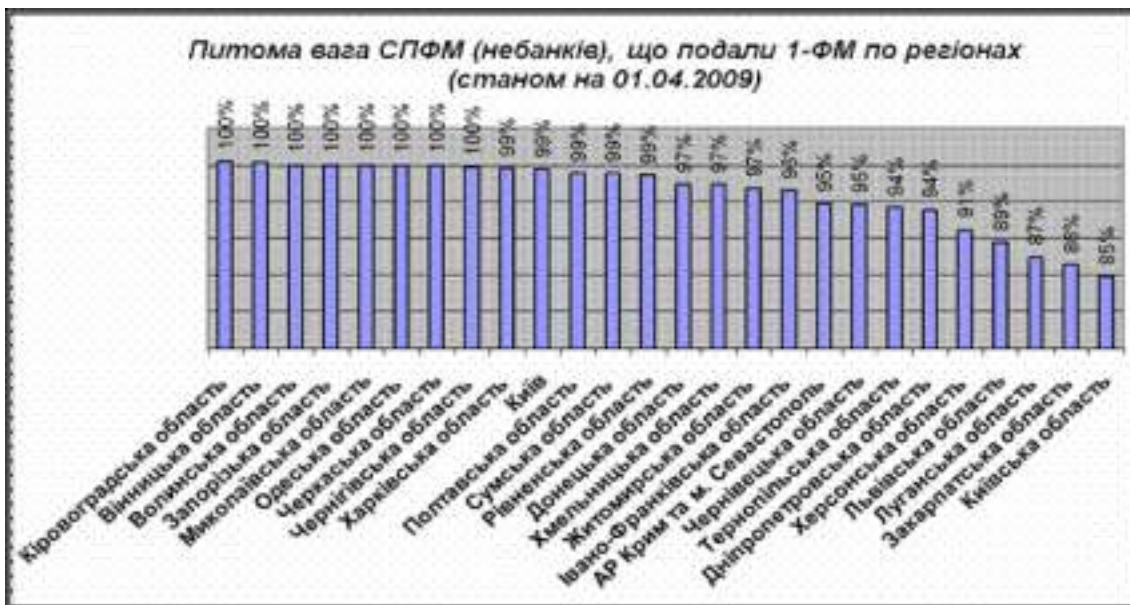

Кількість фінансових операцій від СПФМ - небанків за ознаками внутрішнього фінансового моніторингу (по роках)

Кількість можливих порушень, виявлених ДКФМУ

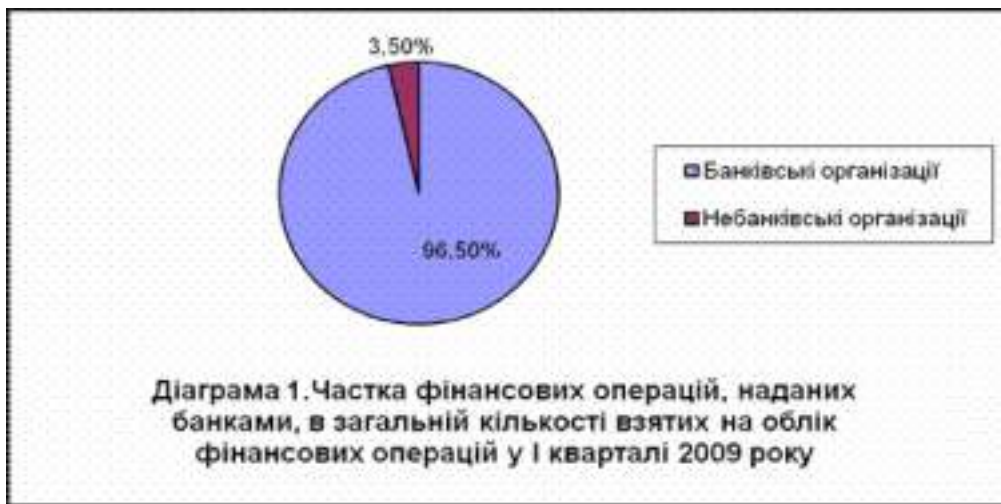
II. Банківський сектор

Загальна кількість суб'єктів первинного фінансового моніторингу – банків та їх відокремлених підрозділів, внесених до реєстру СПФМ станом на 01.04.2009 складає 1469 установ. Протягом I кварталу 2009 року кількість СПФМ – банківських установ та їх відокремлених підрозділів зменшилась на 49, головним чином в зв'язку з процесами реорганізації балансових філій у безбалансові відділення банків.

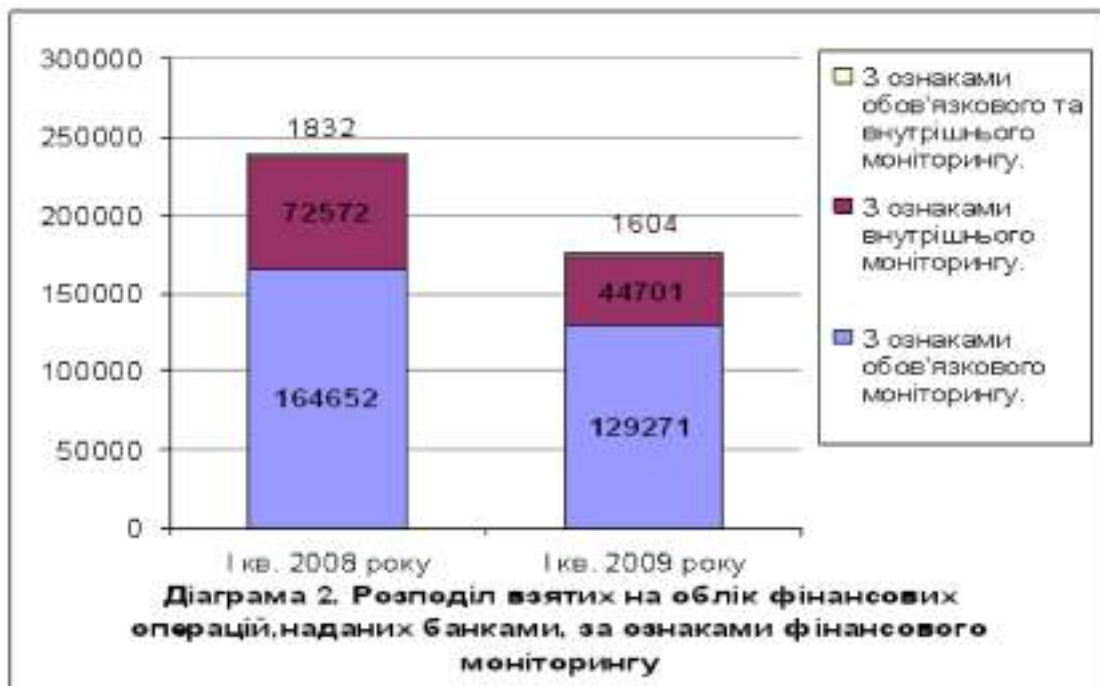
Станом на 01.04.2009, відповідно до вимог наказу Держфінмоніторингу України від 19.12.2006 № 259, в ІАС ДКФМУ зареєстровано 99,6 % банківських установ.

Із загальної кількості банківських установ, які обліковуються в реєстрі СПФМ, протягом I кварталу 2009 року 1390 установи, або 95,0% зареєстрованих в ІАС Держфінмоніторингу України, надавали повідомлення про фінансові операції, що стали об'єктом фінансового моніторингу.

У I кварталі 2009 року питома вага повідомлень від банків складала 96,5% в загальній кількості повідомлень суб'єктів первинного фінансового моніторингу та зменшилась у порівнянні з попереднім періодом на 0,45%. Частка повідомлень про фінансові операції, що надані банківськими установами у I кварталі 2009 року, наведена на діаграмі 1.

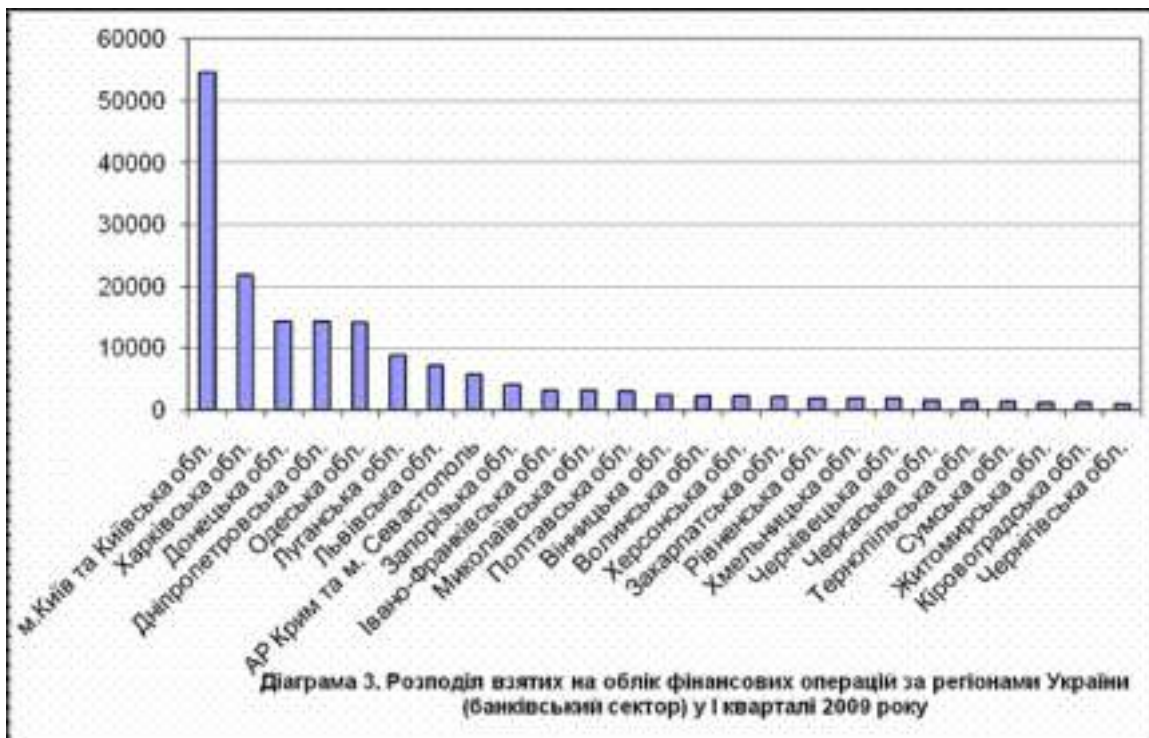
Загальна статистика надання повідомлень банківськими установами наведена на діаграмі 2.

Загальний обсяг фінансових операцій, що були взяті на облік за повідомленнями банківських установ у I кварталі 2009 року (звітний період) у порівнянні з I кварталом 2008 року (базовий період) зменшився на 27,6%.

Враховуючи наявну інформацію щодо динаміки основних показників діяльності банківських установ у IV кварталі 2008 року та I кварталі 2009 році, основним фактором впливу на зменшення кількості повідомлень від банків і, відповідно, банківських операцій, може бути скорочення обсягів діяльності всіх банківських установ, викликане проявами фінансової кризи. Відображенням негативних тенденцій у банківській сфері стало, зокрема, введення тимчасової адміністрації у ряді банків з метою забезпечення схоронності їх активів та капіталу при загрозі втрати платоспроможності.

Розподіл кількості фінансових операцій в повідомленнях у розрізі регіонів представлений на діаграмі 3 та наступній таблиці.

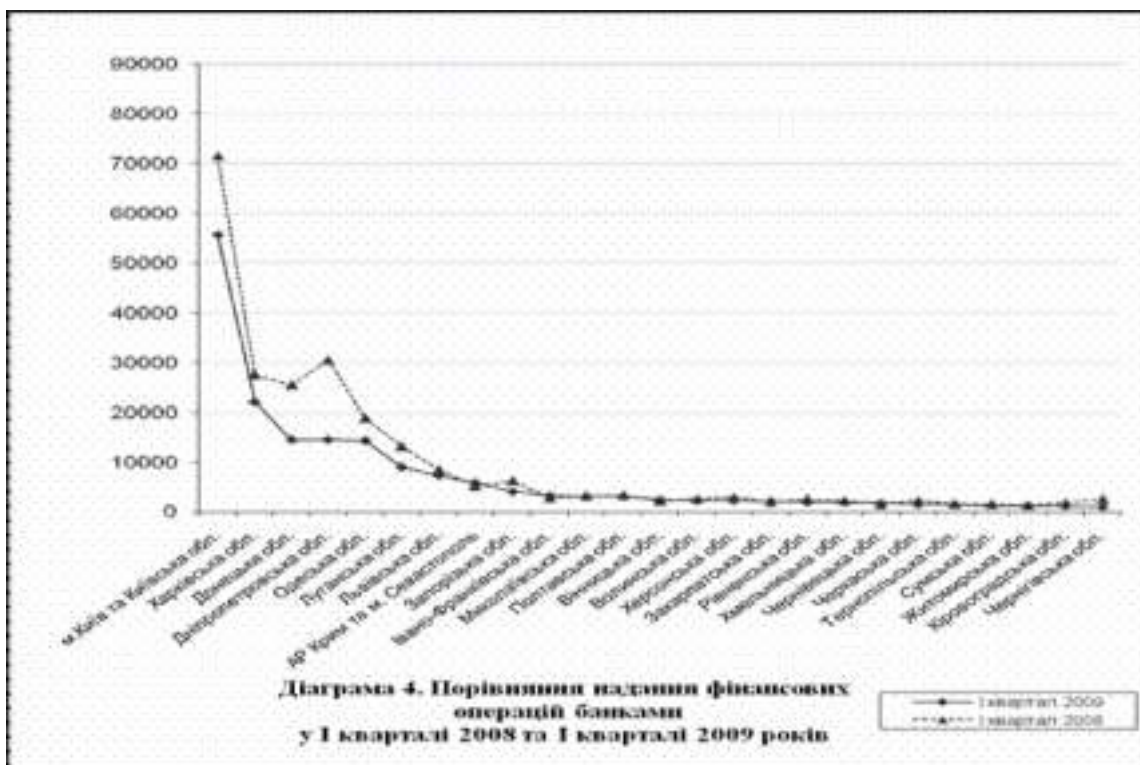

Регіон	Кількість взятих на облік фінансових операцій у I кв. 2009р., шт.	%%
м.Київ та Київська обл.	54506	30,79
Харківська обл.	21897	12,37
Донецька обл.	14390	8,13
Дніпропетровська обл.	14356	8,12
Одеська обл.	14163	8,00
Луганська обл.	8926	5,04
Львівська обл.	7271	4,11
АР Крим та м. Севастополь	5752	3,25
Запорізька обл.	4000	2,26
Івано-Франківська обл.	3240	1,83
Миколаївська обл.	3100	1,75
Полтавська обл.	3070	1,73
Вінницька обл.	2464	1,39
Волинська обл.	2294	1,30
Херсонська обл.	2284	1,29
Закарпатська обл.	1999	1,13
Рівненська обл.	1973	1,11
Хмельницька обл.	1901	1,07
Чернівецька обл.	1802	1,02
Черкаська обл.	1493	0,85
Тернопільська обл.	1478	0,84
Сумська обл.	1262	0,71
Житомирська обл.	1226	0,69
Кіровоградська обл.	1139	0,64
Чернігівська обл.	1015	0,57

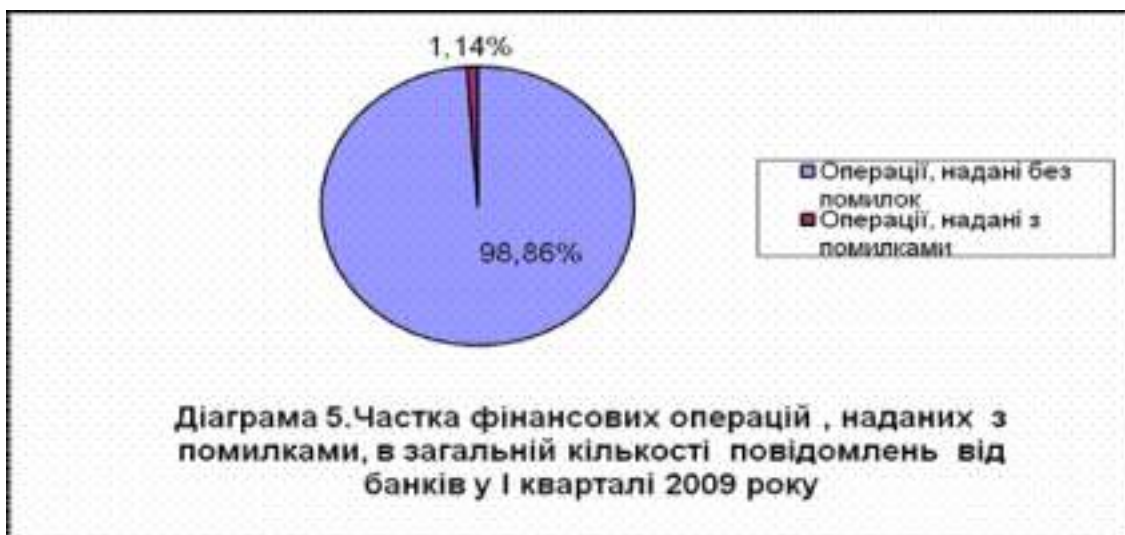
У I кварталі 2009 року 30,79% повідомлень були надані установами банківського сектору, що знаходяться у м. Києві та Київській області. Іншими основними регіонами, які надавали інформацію про фінансові операції, є Харківська, Донецька, Дніпропетровська, Одеська та Луганська область, що загалом надали 41,66 % повідомлень.

Щодо показників кількості повідомлень у I кварталі 2009 року в розрізі регіонів, в порівнянні з відповідним періодом 2008 року, слід зазначити, що з урахуванням загальної тенденції зниження кількості повідомлень, наданих банківськими установами, відповідне зниження мало місце майже в усіх (в 20 з 25) областях України, зокрема в Чернігівській – на 59,5%, Дніпропетровській – на 52,5%, Донецькій – 43,2%, Запорізькій – на 35,2%. В абсолютному вимірі кількість операцій від банків зменшилась за рахунок повідомлень від установ Дніпропетровської області – на 16038 операцій, м. Київ та Київської області – на 15817 операцій, Донецької – на 10984 операцій та ін.

Статистику кількості наданих операцій у I кварталі 2009 року в порівнянні з I кварталом 2008 року в розрізі регіонів наведено в діаграмі 4.

Показники якості повідомлень про фінансові операції, що надавались банківськими установами у I кварталі 2009 року, наведено в діаграмі 5.

Протягом звітного кварталу питома вага повідомлень, які надавались банками без помилок склала 98,86%, що практично відповідає рівню зазначеного показника базового та попереднього періоду.

Інформація щодо якості повідомлень про фінансові операції, наданих банками у I кварталі 2009 року, в розрізі регіонів наведені нижче.

Регіон	Частка фінансових операцій, наданих з помилками у 1 кварталі 2009 року, %%

Житомирська обл.	2,70
м.Київ та Київська обл.	2,11
Дніпропетровська обл.	1,11
Одеська обл.	1,10
Кіровоградська обл.	1,04
Закарпатська обл.	1,04
Харківська обл.	0,92
Запорізька обл.	0,72
Миколаївська обл.	0,70
Львівська обл.	0,62
Донецька обл.	0,49
Херсонська обл.	0,48
Хмельницька обл.	0,47
Вінницька обл.	0,40
Сумська обл.	0,39
Полтавська обл.	0,36
АР Крим та м. Севастополь	0,35
Івано-Франківська обл.	0,34
Чернівецька обл.	0,28
Луганська обл.	0,26
Черкаська обл.	0,20
Чернігівська обл.	0,20
Рівненська обл.	0,15
Волинська обл.	0,09
Тернопільська обл.	0,00

Найменше помилок містили повідомлення від банків Тернопільської, Волинської, Рівненської, Чернігівської, Черкаської, Луганської областей. В той же час, найбільша кількість інформації з помилками надходила від банків Житомирської області, м. Київ та Київської області – відповідно 2,7% та 2,11% від загальної кількості наданих повідомлень.

Спостерігається суттєве скорочення кількості несвоєчасно наданих повідомлень – в 5,8 рази (з 98 у I кварталі 2008 року до 17 у I кварталі 2009 року). Середньомісячний показник несвоєчасно наданих повідомлень від банків зменшився у I кварталі 2009 року лише до 6 повідомлень (з 33 – у відповідному періоді минулого року). З урахуванням динаміки абсолютних показників, питома вага своєчасно наданих банками повідомлень в загальній кількості операцій (рівень своєчасності надання повідомлень) склала 99,99%, що відповідає рівню, досягнутому протягом 2008 року.